Rok 7. Warszawa, dnia 15 marca 1931 r. Nr. 5

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 32.—
Półrocznie	„ 16.—
Kwartalnie	„ 8.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz.	„ 1.40

Redaktor WACŁAW GAJEWSKI
REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 688-90
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego“ Spółki z ogranicz. odpowiedzialnością w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13 — Tel. 442-63.

Zaufanie

Wkłady w kasach oszczędności w Polsce wzrosły już do 560 miljonów złotych. Rosną one stale. Jesteśmy z wzrostu ich zadowoleni, chociaż dalecy jeszcze jesteśmy od tych miljardów, które zgromadziły kasy Czech, Niemiec, Francji i Włoch.

Przezwyciężyliśmy prawie najtrudniejsze przeszkody. Po wojnie, po inflacji, po przyzwyczajeniu się do życia z dnia na dzień, po zapanowaniu powszechnej niewiary do najsolidniejszego banku, najpewniejszej obligacji wreszcie do samego pieniądza, komunalne kasy oszczędności zaczęły przełamywać złe nawyki, wykorzeniać „wojenne“ i „inflacyjne“ poglądy, gromadząc dwa wielkie kapitały: w gotówce i w zaufaniu. Szerokie rzesze urzędników, duchownych osób, wolnych zawodów, kupców, rzemieślników i chłopców z roku na rok się zwiększając, przyniosły do naszych kas owe pół miljarda, któreśmy, zgromadziwszy, rzucili w wir walki o stopę procentową pożyczek, obniżając ją znacznie.

Możemy, zdaje się, śmiało powiedzieć, że dekrety ministerjalne, zmniejszające wysokość dozwolonego oprocentowania, stawały się rzeczywistością w dużej mierze dzięki pospolitemu ruszeniu wkładów kas oszczędności.

Te pierwsze szczęśliwe początki dają nam przekonanie, że i dalszy rozwój będzie podobny i że kasy spełnią swą wielką rolę państwową, staną się podwaliną zamożności polskiej inteligencji, mieszczaństwa i włościan, gromadząc miljardowe sumy polskiego, nie tylko z imienia ale i ze swej istoty, kapitału.

Osiągniemy to na pewno, gdyż wraz z oddalającemi się wspomnieniami o wojnie rośnie w społeczeństwie chęć zabezpieczenia sobie lepszej i pewniejszej przyszłości, co rozbudza dążność do oszczędzania.

Osiągniemy to, jeżeli przez jakiekolwiek nieostrożne posunięcia nie zachwiejemy coraz mocniejszego prądu zaufania do kas oszczędności.

Kasy oszczędności nie utrwaliły jeszcze swego bytu. Na 560 miljonów wkładów 200 miljonów przypada na 12 największych kas, ponad 1 miljon wkładów mają tylko 38 kas, reszta to jeszcze drobne roślinki, ledwie wychylające swe łodyżki ponad ziemią, z pośród nich jest 144 kas, które mają wkładów poniżej 100 tysięcy złotych, które tylko z wielkim trudem stają się samoistnemi i samowystarczalnemi.

Każde więc ryzykowne posunięcie, każde nieliczenie się z zasadniczym wymogiem kas — dostateczną płynnością lokat, każde wkraczanie na tereny nieprzewidziane ustawą, może z łatwością zachwiać równowagę kasy, uczynić ją niewypłacalną i deficytową.

Zawód jednego wkładcy, trudności płatnicze w jednej kasie, takie lub inne nieszczęśliwe wypadki tu i tam, wystarczyć mogą, by ta nieuchwytna i nadwrażliwa istota, jaką jest zaufanie, znikła na długo.

Bez zaufania nie będzie wzrostu kas oszczędności. Chociaż mają one murowane podstawy, chociaż prawodawca nadał im wielkie przywileje, chociaż wzięte są kasy pod specjalną opiekę — na nic gwarancje, paragrafy, przykłady innych państw, zawód konkretny na jednym drobnym odcinku będzie miał większą wymowę, niż wszelkie teoretyczne, prawnicze i historyczne wywody.

Dlatego nie można zaprzestać przypominać dyrektorom kas, zarządom i radom kas oszczędności o ich wielkiej roli i o ich wielkiej odpowiedzialności.

Chciałoby się każdemu z dyrektorów tych najmniejszych, drobnych jeszcze prawie bez znaczenia kas zasugerować, by zechciał na swoje czynności spojrzeć nie tylko przez pryzmat swego małego miasteczka i swego małego kapitaliku, lecz by patrzał z wysokości tych kilku miljardów złotych, które w najbliższym czasie polskie komunalne kasy oszczędności będą reprezentowały, o ile masy zaufaniem powszechnem będą je darzyć. Od postępowania każdego z nich wiele zależy.

Dlatego to nie jest drobnostką ścisłe trzymanie się przepisów statutu, gdyż wiara w prawo jest częścią składową zaufania, dlatego nie jest formalistyką żądanie dostatecznego zabezpieczenia wszelkich lokat i ich płynności, gdyż zabezpieczenie interesów wkładcy jest podwaliną zaufania. Zdobycie zaufania winno być najzdrowszym hasłem i celem wszystkich odpowiedzialnych organów kasy.

W. G.

Ustawodawstwo dotyczące Kas oszczędności w Czechosłowacji i w Polsce*)

Z chwilą powstania państwa czechosłowackiego i polskiego wyłoniła się konieczność uregulowania i ujednolicenia szeregu spraw pilnych czy to ze względu na swój gospodarczy, czy też polityczny charakter. Pomiędzy temi sprawami pilnemi znalazło się również i ustawodawstwo dotyczące kas oszczędności — boć przecież te kasy miały za zadanie wzbudzić i spotęgować zamarły podczas wojny zmysł oszczędnościowy i miały stać się z powrotem potężnym instrumentem polityki finansowej. Tak w Czechosłowacji jak i w Polsce trzeba było z powrotem odbudować zmysł oszczędnościowy zamarły podczas wojny i inflacji, w czasie której żyło się z dnia na dzień, gdyż nie można było inaczej — z powrotem odbudować.

Państwo Czechosłowackie było w tem szczęśliwszem położeniu, że nie odczuwało na sobie bezpośrednich skutków wojny i w przejętych przez siebie krajach miało — za wyjątkiem Rusi i Słowaczyzny jednolite ustawodawstwo austrjackie, które działalność kas oszczędności unormowało jeszcze w r. 1844; to też istniejącym już potężnym instytucjom oszczędnościowym w Czechach, na Morawach i Śląsku należało dać tylko nowe, przystosowane do wymagań zmienionych warunków życia gospodarczego — ramy organizacyjne. W roku 1920, 14 kwietnia ukazuje się nowe jednolite dla całego państwa i wykończone zupełnie prawo, określające prawne stosunki kas oszczędności.

W Polsce sytuacja była odmienna, trudności zaś o wiele większe do zwalczenia. A więc przedewszystkiem wojna, która skończona chlubnie w 1920 roku z największym naszym wrogiem, wciąż jeszcze tliła na krańcach rubieży Rzeczypospolitej aż do r. 1922. Z chwilą nastania spokoju i uspokojenia umysłów zajętych wypadkami wojennemi, przyszła katastrofa w postaci inflacji, trwająca aż do roku 1924, i w słabszej fazie do roku 1925. Dopiero po tej dacie można było myśleć o pozytywnej pracy na polu idei oszczędnościowej i odbudowy kas oszczędności. Działania w tym kierunku napotkały na szereg trudności tym razem natury prawnej, ponieważ na ziemiach naszych obowiązywało aż pięć zasadniczo różnych systemów prawodawstwa.

Trudności te zostały jednak pokonane i w dniu 13 kwietnia 1927 r. ogłoszony został dekret Prezydenta Rzeczypospolitej, ujednolicający różne dotychczas — podstawy prawne kas oszczędności.

*) Referat wygłoszony podczas obrad stałego Komitetu przedstawicieli czeskosłowackich i polskich kas oszczędności w dniu 25 stycznia 1931 r. w Katowicach.

Polskie ustawodawstwo składa się z trzech zasadniczych części, a mianowicie:

1) dekretu Prezydenta R. P., który w sposób ramowy określa działalność kas oszczędności.

2) z rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych i Skarbu, które bardziej szczegółowo określa zadania kas oszczędności oraz

3) z załącznika do powyżej wymienionego rozporządzenia, statutu normalnego dla kas oszczędności.

Czechosłowackie ustawodawstwo składa się:

1) z ustawy sejmowej, również ramowej,

2) z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, oraz

3) z wzorowego statutu wydanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Niezależnie od powyższego czechosłowackie kasy oszczędności posiadają prawie jednolite regulaminy służbowe i emerytalne dla pracowników k. o., ustawę tworzącą przymusowy Związek K. O. regulamin tegoż związku, oraz opracowany przez związek projekt regulaminu czynności czeskosłowackich kas oszczędności, który nie został jeszcze zatwierdzony przez władze.

Na zakończenie wywodów ogólnej natury wspomnę jeszcze, że w rozważaniach moich opierałem się nietylko na ustawach, ale również na projekcie regulaminu czynności.

Z natury rzeczy wynika, że obydwa ustawodawstwa mają wiele stycznych punktów, w niektórych zaś pokrywają się wzajemnie. Niemniej jednak istnieją pomiędzy niemi dość poważne różnice, wyrażające się czy to w ściślejszem określeniu, czy też w odmiennych zupełnie postanowieniach.

Wspólną i zasadniczą cechą obydwu ustawodawstw jest postanowienie, że kasy oszczędności mogą być zakładane tylko przez gminy, powiaty oraz u nas województwa, w Czechosłowacji zaś żupy, a więc przez samorządy. Idąc dalej po tej linji, obydwa ustawodawstwa stwierdzają, że kasy oszczędności są zakładami samorządowemi (komunalnemi), posiadającemi własną osobowość prawną. Jeżeli zaś chodzi o stwierdzenie charakteru kas, to ustawodawstwo czechosłowackie stwierdza wyraźnie, że posiadają one charakter publiczno - prawny, podczas gdy u nas z braku wyraźnego przepisu interpretacja odnośnych postanowień szła przez pewien czas w tym kierunku, że K. O. posiadają charakter prywatno - prawny.

Dalszą różnicą jest wyraźne stwierdzenie przez Czechosłowacką ustawę, że kasy oszczędności muszą być wpisane do rejestru handlowego, natomiast

nasze prawo nie zawiera w tym względzie żadnego obligatoryjnego postanowienia.

Bardzo subtelną różnicę zawierają obydwa ustawodawstwa, określające przedmiotowy zakres działania (zadanie) kas oszczędności. Dla lepszego zrozumienia przytaczam te przepisy in extenso:

(polskie) „Zadaniem komunalnych kas oszczędności jest ułatwiać gromadzenie oszczędności i ich oprocentowanie oraz uprzystępniać ludności tani kredyt".

(czeskosł.) „Zadaniem kas oszczędności jest danie społeczeństwu możności oszczędzania, oraz bezpiecznego składania i pomnażania wkładów oszczędnościowych".

Jak z powyższego widzimy, nacisk położony został w obydwu ustawodawstwach na inne cele jakkolwiek efekt realny jest jednakowy.

Konsekwencją wyżej przytoczonego przepisu o zadaniach i celach kasy jest również postanowienie w ustawodawstwie polskiem, że związek organizujący i poręczający musi przejąć gwarancję za zobowiązania tylko z tytułu wkładów oszczędnościowych, przyczem przyjęcie poręki za dalsze inne zobowiązania k. o. jest fakultatywne. Natomiast w czeskosłowackiem ustawodawstwie sprawa ta została o tyle uproszczoną, że związek organizujący musi przejąć porękę za wszystkie zobowiązania k. o., w przeciwnym razie nie uzyska wpisu do rejestru handlowego, który jest momentem konstytuującym przy powstaniu kasy w przeciwieństwie do nas, gdzie momentem zorganizowania kasy jest zatwierdzenie statutu przez władzę nadzorczą.

W myśl ustawodawstwa czeskosłowackiego — założenie k. o. nie wymaga przyznania jej kapitału zakładowego, lecz jedynie zobowiązania związku poręczającego, że pokryje koszta założenia i urządzenia kasy, u nas zaś związek poręczający musi przyznać kasie oszczędności kapitał zakładowy, którego minimum zostało określone na 5.000 zł.

W ustawodawstwie czeskosłowackiem znajdujemy jedno bardzo ważne postanowienie, któremu brak zupełnie odpowiednika w polskiem ustawodawstwie, ze szkodą tego ostatniego. Rozchodzi się tu mianowicie o postanowienie dotyczące ochrony prawnej nazwy „Kasa Oszczędności", oraz „książeczka oszczędnościowa", której wyłączność została zupełnie wyraźnie zastrzeżona i to pod rygorem zastosowania bardzo surowych kar (10.000 koron grzywny i 1 rok więzienia lub więcej) tylko dla kas oszczędności zorganizowanych na podstawie wymienionej już powyżej ustawy.

Tak polskie jak i czechosłowackie k. o. posiadają własne organy, któremi są: Rada Kasy, zarząd kasy oraz organ kontrolny, Komisja Rewizyjna. Sposób wyboru Rady Kasy jest również podobnym, gdyż wybiera organ stanowiący związku organizującego Kasę, jednakże w tym wypadku odnośne przepisy czeskosłowackie są bardziej skomplikowane, jak nasze.

Rada Kasy wybiera zarząd, lecz czeskosłowacka ustawa w przeciwieństwie polskiej postanawia, że przewodniczący zarządu jest równocześnie członkiem rady na czas trwania swego urzędowania.

Analogiczne postanowienie zawiera również czechosłowackie ustawodawstwo odnośnie kierownika biura (właściwego dyrektora kasy), który musi być członkiem Zarządu i Rady Kasy, przyczem szereg uchwał powziętych w jego nieobecności są nieważne. W polskiem ustawodawstwie natomiast kierownik tylko może być członkiem zarządu. Wskutek tego nie posiada on ani części tych wpływów i tych prerogatyw, któremi cieszy się jego czeski kolega. Przykładowo przytoczę tutaj częściowo ustawę, częściowo zaś przewidzianych w projekcie regulaminu kilka uprawnień kierownika — przekazanych mu:

§ 39.

Kierownik kasy jest pierwszym (naczelnym) urzędnikiem kasy oszczędności i przełożonym wszystkich innych urzędników kasy.

Oprócz czynności przekazanych mu zwłaszcza jako referentowi, należy do niego ogólne kierownictwo i prowadzenie wszystkich spraw administracyjnych i interesów kasy oraz piecza i staranie o normalny i prawidłowy tryb całego aparatu zakładu.

W tym celu powinien mieć stale zupełny przegląd i znajomość wszystkich czynności wszystkich organów kasy oszczędności, aby je mógł zawsze i wszędzie wspierać swoją radą i czynem i czynić wnioski zmierzające do udoskonalenia i uproszczenia urzędowania.

Wogóle powinien się troszczyć o to, żeby wszelkie sprawy i czynności kasy były wykonane na czas ,aby zakład miał w nim organ wykonawczy, który nietylko kieruje sprawami i wykonaniem uchwał i postanowień zakładu, ale który sam z własnego popędu jest bezustanku czynny w interesie dobra i rozwoju kasy.

§ 40.

Kierownik kasy wspiera przewodniczącego Zarządu w wykonywaniu czynności zawiadowczych przekazanych mu statutem i Regulaminem niniejszym, a w razie nieobecności jego czyni bezzwłocznie wszelkie potrzebne zarządzenia, które podaje mu dodatkowo jak najwcześniej do wiadomości.

§ 41.

Kierownik kasy przyjmuje i potwierdza dokumenta urzędowe i sądowe, o ile nie ustanowił do tego Zarząd za jego zgodą innego urzędnika (§ 23 ust. 1 statutu) i jest odpowiedzialny za to, aby wszelki wpływ był należycie zaksiążkowany w księdze podawczej. Przydziela następnie poszczególne sprawy poszczególnym urzędnikom do opracowania i pilnuje, aby były załatwione bez zwłoki zbytecznej.

Współpodpisuje firmę i pisma zobowiązujące kasę w myśl § 23 ust. 2 statutu, a to zawsze w warunkach normalnych, atoli i wtedy, jeśli jest do współpodpisu ustanowiony jeszcze urzędnik inny. Podpisuje zawsze przed wybranym członkiem Zarządu i przejmuje odpowiedzialność za skutki uskutecznionego podpisu.

Kierownik kasy załatwia i podpisuje sam (§ 13 ust. 3 statutu) wszelkie sprawy bieżące, zwłaszcza takie, gdzie załatwienie nie powoduje żadnego zobowiązania dla kasy oszczędności, lub nie zachodzi rozstrzygnięcie zasadnicze za lub przeciw, a tylko załatwia się sprawy wynikające z normalnego trybu urzędowania.

§ 42.

Kierownik kasy jest bez wyboru członkiem Rady Kasy (§ 5 statutu) i Zarządu (§ 14 statutu). Obecność jego jest warunkiem prawomocności wyboru przewodniczącego Zarządu

i jego zastępcy (§ 14 statutu) i powzięcia uchwał prawomocnych na posiedzeniach Zarządu (§ 18 statutu). Kierownik biura jest sprawozdawcą na posiedzeniach Rady Kasy, o ile Zarząd nie ustanowił osobnego sprawozdawcę z członków zarządu dla którego z przedmiotów wniosionych na porządek dzienny posiedzenia (§ 13 ust. 2 statutu).

Do prawomocności spisanych sprawozdań z posiedzeń Rady Kasy i Zarządu (Dyrekcji) jest konieczne podpisanie ich przez Kierownika biura (§§ 13 i 18 statutu).

W czynnościach tych zastępuje Kierownika Kasy w jego nieobecności za jego wyraźną zgodą jego zastępca w urzędzie (§§ 5 i 15 statutu).

§ 43.

Dopóki Zarząd nie postanowi inaczej załatwia kierownik kasy na swoją odpowiedzialność następujące sprawy bieżące (§ 41 ust. ostatni regulaminu niniejszego):

1) Wstępne przygotowanie przedmiotu potrzebne, aby dana sprawa, zastrzeżona rozstrzygnięciu Zarządu (Dyrekcji) mogła być bez dalszego koniecznego dochodzenia załatwiona.

2) Sprawy dotyczące wkładów w kasie oszczędności, o ile nie są ze względu na ich ważność zastrzeżone uchwale Rady Kasy lub Zarządu.

3) Wnosi podania na wstrzymanie sądowego ściągania wierzytelności kasy oszczędności, jeśli dłużnik zapłacił całkowicie lub w większej części resztę z przynależnościami.

4) Zarządzenie wypłaty pożyczek przyznanych przez Zarząd o ile są spełnione warunki i wymagania statutowe poprzedzające przyznanie pożyczki.

5) Przyjmowanie i wypłata wkładowych spłat oraz należytości za oszacowanie na rachunek dłużnika.

6) Wypowiedzi stron na wkłady lub pożyczki.

7) Korespondencja z urzędami, korporacjami, zakładami i osobami prywatnemi, o ile nie dotyczy przedmiotów, o których rozstrzyga Rada Kasy lub Zarząd i nie obejmuje oświadczeń, które stanowią zobowiązania dla Kasy.

8) Ustanawianie, który ze stałych rzeczoznawców kasy i który urzędnik ma brać udział w oszacowaniu danego zastawu, a jeśli Zarząd nie ustanowił stałej taksy szacunkowej (§ 26 l. 14 regulaminu niniejszego) oznaczanie wysokości kosztów oszacowania, które ma złożyć strona interesowana na przeprowadzenie oszacowania. Jeżeli atoli pożyczka żądana przewyższa kwotę kc. . . . . . ., albo koszta oszacowania wyniosą więcej niż kc. . . . . . ., wtedy rozstrzyga Zarząd o uczestnictwie rzeczoznawcy i urzędnika przy oszacowaniu, o wysokości zaliczki, jakoteż o wysokości kosztów oszacowania.

9) Przyznawanie dłużnikom Kasy zwłoki na uiszczenie odsetek lub spłat, o ile nie zalegają najdłużej . . . . roku a nie chodzi o zwłokę dłuższą jak sześć miesięcy o ile interesy kasy nie są zagrożone.

10) Przyznawanie mniejszych darów okolicznościowych, których wymaga prowadzenie zakładu w ramach wysokości (ryczałtowej) całkowitej, którą oznacza Rada Kasy, a zatwierdza nadzorcza władza państwowa według § 25 statutu, o ile dar nie przekracza w poszczególnym wypadku kc. . . . .

11) Załatwianie spraw bieżących złączonych z sprawami majątku ruchomego i nieruchomego kasy oszczędności, czyli tak zwanych spraw domowych.

12) Przekazywanie do wypłaty normalnie się powtarzających wydatków administracyjnych, przez organa kasy prawidłowo uchwalonych, bez względu na ich wysokość, oraz przyznawanie i wypłata kosztów zawiadowczych, o ile poszczególnie nie przekraczają kwoty kc. . . . .

13) Ewidencja stanu i troszczenie się o uzupełnienie zapisów w rejestrze handlowym, dotyczących firmy kasy oszczędności.

14) Wykonywanie uchwał Zarządu i zdawanie sprawy z wykonywania w sprawach bieżących, zwłaszcza o przyznaniu pożyczek.

15) Załatwianie spraw, które oprócz wyżej wymienionych przekaże Zarząd od wypadku do wypadku kierownikowi biura do samodzielnego wykonania.

§ 44.

Kierownik biura powinien mieć staranie o należyte, bezpieczne i przejrzyste składanie wszelkich listów, formularzy, zapisów, druków wartościowych i t. p., jakoteż i o bezpieczne przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych kasy oszczędności".

Przepisy te, dające dyrektorowi bardzo wielką władzę ale jeszcze większą odpowiedzialność, możnaby wprowadzić do naszego ustawodawstwa k.k.o.

Tak polska jak i czechosłowacka ustawa przewiduje tworzenie ogólnego funduszu zapasowego, tylko, że polskie k. o. muszą gromadzić fundusz zapasowy do wysokości conajmniej 10% wkładów oszczędnościowych, czeskie zaś do 5%. To postanowienie, mające na celu ochronę kas przed ewentualnemi stratami, należy zapisać na plus polskiego ustawodawcy.

Pozatem muszą kasy obydwu państw tworzyć obligatoryjnie fundusze wyrównawcze, na pokrycie strat kursowych, dotowane z nadwyżek powstałych w tym dziale pracy k. o.

K. o. obydwu państw muszą tworzyć ponadto jeszcze fundusze emerytalne dla pracowników kas, oraz mogą tworzyć na podstawie uchwały Rady Kasy specjalne fundusze, jak np. na pokrycie strat pożyczek hipotecznych, eskonta wekslowego i t. p.

Podział czystego zysku w czechosłowackich k. o. należy do wyłącznej kompetencji Rady Kasy, przyczem nie jest wymagana zgoda związku poręczającego, jak to ma miejsce u nas.

Powyższe postanowienie jest tylko na pierwszy rzut oka korzystniejszem od naszego, a to z tego powodu, że w Czechosłowacji wskutek inaczej zorganizowanego nadzoru władz państwowych, wszystkie dary dokonywane z czystego zysku kasy mogą być uskuteczniane dopiero za zgodą władzy państwowej nadzorczej, t. j. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Operacje bierne k. o. w Polsce i Czechosłowacji przedstawiają się podobnie z małemi odchyleniami.

Kasy przyjmują wkłady, wystawiają książeczki, które mają charakter papierów na okaziciela, przyczem dopuszczalnem jest używanie różnych haseł, lub uzależnianie wypłat z książeczek od różnych okoliczności o ile one się wzajem nie wykluczają. W statutach powinna być określona najniższa w Czechosłowacji także i najwyższa wysokość wkładu. Wysokość stawek procentowych ustala Rada Kasy. Dopisywanie odsetek w k. o. czechosłowackich następuje z reguły co półroku, u nas przeważnie po roku.

W razie zguby książeczki oszczędnościowej obowiązuje w obydwu krajach termin 6 miesięcznego umorzenia.

Bieg przedawnienia wkładu i odsetek rozpoczyna się od dnia ostatniego wpłaty lub wypłaty, albo gdy kasa ostatni raz przypisała odsetki do książeczki oszczędnościowej, w Czechosłowacji po latach 40-tu, w Polsce po 30-tu.

Czeskosłowackie ustawodawstwo dopuszcza t. z. urzędową zapowiedź, która znosi prawo właściciela książeczki oszczędnościowej podjęcia wkładu. Wypłata z tego konta może być dokonaną tylko za przedłożeniem książeczki oszczędnościowej i uchwały odwołującej zapowiedź urzędową.

Pozatem znajdujemy w czechosłowackim statucie wzorowym w § 48 następujące ciekawe dla nas postanowienie:

„Jeżeli Kasa Oszczędności nie posiada pod ręką dostatecznej gotówki na zaspokojenie roszczeń wkładających, płatnych w tym czasie, wtedy może się postarać o potrzebną gotówkę w sposób następujący:

1. puszcza w obieg (reeskontuje) weksle w zapasie u niej się znajdujące.
2. zaciąga pożyczkę na swoje papiery wartościowe.
3 oddaje w zastaw swoje roszczenia hipoteczne.
4. gotówki w ten sposób uzyskanej nie wolno nigdy użyć na rozszerzenia interesów Kasy.

Jak z powyższego widzimy, istnieje w Czechosłowacji możliwość lombardu pretensyj hipotecznych, która odbywa się w formie sesji.

Operacje czynne Kas Oszczędności Polskich i Czesko-słowackich są następujące:

Ustawa upoważnia K. O.:

1. nabywać papiery posiadające bezpieczeństwo pupilarne.
2. udzielać pożyczek pod zastaw tych papierów do wysokości 3/4 wartości giełdowej, w Czechosłowacji tylko na przeciąg 6 miesięcy z zastrzeżeniem, że o ile wartość tych papierów spadnie o 10% a dłużnik na wezwanie Kasy w ciągu 24 godzin zastawu nie uzupełni, pożyczka jest płatną natychmiast; pod zastaw książeczki oszczędnościowej w Polsce do pełnej wysokości na czas nieograniczony, w Czechosłowacji do 90% na 6 miesięcy.
3. udzielać pożyczek hipotecznych na nieruchomości w granicach wartości pupilarnej z prawem obustronnego conajmniej półrocznego wypowiedzenia, przyczem tak polskie jak i czeskosłowackie Kasy mogą nabywać wierzytelności hipoteczne pupilarnie pewne.
4. dyskontować weksle zaopatrzone conajmniej w dwa podpisy, w Czechosłowacji tylko najwyżej z obiegiem 6 miesięcznem,
5. dyskontować papiery wypowiedziane i wylosowane i kupony tychże,
6. nabywać nieruchomości na własny rachunek,
7. udzielać pożyczek gminom i powiatom i korp. prawno - publicznym.

Tutaj spotykamy ciekawy przepis ustawy czeskosłowackiej, postanawiający, że związkom organizującym i poręczającym nie wolno Kasie udzielać pożyczek. Przepis ten został w ustawie polskiej złagodzony w ten sposób, że Kasa może udzielić związkom poręczającym do 20% wkładów oszczędn.

8. udzielać pożyczek pod zastaw monet złotych lub srebrnych.
9. udzielać pożyczek lombardom.
10. redyskontować weksle.

Dla ścisłości wypada nadmienić, że polskie i czeskie Kasy oszczędności mogą jeszcze udzielać kredytu wekslowego na cele budowlane do 50% wartości, udzielać pożyczek spółdzielniom oraz pożyczek na skrypty dłużne. Oprócz tego muszą polskie Kasy Oszczędności o ile ich suma wkładów oszczędnościowych przekroczy 200.000 nabyć w państwowych papierach conajmniej 5% wkładów oszczędnościowych. Niezależnie od tego mogą K. O. przyjmować papiery i przedmioty cenne do depozytu, podejmować się sprzedaży notowanych na giełdach papierów wartościowych, załatwiać inkaso weksli i dokumentów na rachunek osób trzecich i ewentualnie wystawiać akredytywy i przekazy na instytucje, w których wolno lokować kasom zbędną gotówkę.

W związku z omawianiem operacyj biernych wypada przytoczyć ograniczenia dotyczące czeskosłowackich Kas Oszczędności zawarte w projekcie regulaminu, a które krępuje jeszcze więcej Kasy Oszczędności i stoi w zupełnej sprzeczności z postanowieniami naszych ustaw.

(§ 60). Nie można udzielać pożyczek hipotecznych na następujące nieruchomości:

1. na przedsiębiorstwa górnicze,
2. na kamieniołomy i cegielnie,
3. na teatry i budowle publiczne,
4. na nieruchomości, wobec których nie można według ustaw obowiązujących prowadzić egzekucji, oraz na budowle i grunta trwałe przeznaczone dla celów publicznych.

(§ 70). Ponieważ naczelną zasadą kasy oszczędności musi być jaknajwiększa płynność i rozporządzalność jej środków, aby każdego czasu było zabezpieczone zupełne i gładkie spełnienie zobowiązań przejętych (§ 49), przeto nie wolno kasie umieścić w pożyczkach hipotecznych, w pożyczkach długoterminowych, lub wkładach długoterminowych, w czasowo unieruchomionych papierach wartościowych i t. p. więcej niż 60% wkładów, przyjętych na książeczki oszczędnościowe.

Pod żadnemi warunkami nie wolno, zwłaszcza na pożyczki hipoteczne na nieruchomości, umieścić więcej niż 50%, a na pożyczki państwowe i prawnopublicznych korporacyj więcej niż 10% powierzonych kasie wkładów po wyłączeniu wkładów przyjętych od innych kas oszczędności lub innych Zakładów pieniężnych (finansowych).

Na zakończenie wypada przypomnieć, że nasze Kasy są obowiązane do prowadzenia książki obliga dłużników i poręczycieli z uwidocznieniem zobowiązań zaciągniętych przez tych na własny rachunek czy drogą poręczeń w Kasie.

Czeskosłowackie Kasy Oszczędności obowiązuje statutowo tajemnica urzędowa, która u nas została dopiero niedawno okólnikiem Ministerstwa Skarbu wprowadzona.

Tak czeskosłowackie jak i polskie Kasy Oszczędności mogą zakładać filje, zbiornice, oddziały oraz lombardy, niezależnie od tego czeskosłowackie Kasy Oszczędności mogą zakładać jeszcze Kasy kredytu osobistego i Kasy związków kredytowych.

Polskie Kasy Oszczędności są zwolnione od podatków dochodowych i od darowizn, od przemysłowego zasadniczego i od obrotu, od dodatków komunalnych do tych podatków, oraz od opłat stemplowych, czeskosłowackie zaś nie.

Tak czeskosłowackie jak i polskie Kasy Oszczędności podlegają kontroli państwowej w Polsce Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Skarbu w drugiej instancji, w pierwszej zaś Wojewodów, w Czechosłowacji nadzór państwowy jest zcentralizowany w rękach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, do którego muszą K. O. odnosić się nawet z b. drobnemi sprawami. Pozatem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wykonuje nadzór nad Kasami za pomocą instytucyj komisarzy rządowych, którzy urzędują przy każdej Kasie.

Czeskosłowackie Kasy należą z mocy ustawy do Związku Centralnego, (Svaz), który skupia wszystkie Kasy i wykonuje kontrolę nad niemi, w Polsce zaś mamy narazie tylko Związki dobrowolne.

Marjan W. Tułacz

Ze Związku Związków Kom. Kas Oszczędn.

W dniu 17 lutego odbyło się przy pełnym składzie członków posiedzenie Rady Zw. Związków.

Między innemi poruszono sprawy następujące:

1. Sprawozdanie z odbytej konferencji z przedstawicielami k. k. o. czechosłowackich odbytej w Katowicach. W wyniku dyskusji uznano za pożądane rozwijanie nadal nawiązanych stosunków oraz wysłanie do Czechosłowacji specjalistów dla zapoznania się z prowadzeniem tamże kas i rewizyj związkowych. Zarazem wyrażono podziękowanie Zw. kas Śląskich za doskonałą organizację konferencji i za okazaną gościnność,

2. Uznano za nadzwyczaj pożyteczne nawiązanie stosunku z Międzynarodowem Biurem w Medjolanie, które służy wydatną pomocą w otrzymywaniu niezbędnych informacyj.

3. Rozważono przedwstępnie sprawę organizacji wkładów premjowanych, uznając potrzebę jeszcze głębszego rozpatrzenia jej na jednem z najbliższych posiedzeń,

4. Poruszono pilność zajęcia się ustaleniem regulaminów służbowych, regulaminów czynności i emerytur pracowników,

5. Ustalono termin zjazdu k. k. o. na dzień 27 czerwca i wysunięto jako tematy obrad sprawę nowelizacji ustawodawstwa i rozporządzeń wykonawczych obowiązujących k. k. o. oraz organizację finansowego współdziałania k. k. o. Zarazem przyjęto ostateczne teksty zestawienia bilansów, które winny k. k. o. wypełnić ze względu na projektowany łącznie ze Zjazdem przegląd działalności kas.

6. Wreszcie omówiono sprawę wydawania okólników do k. k. o. przez Wojewodów, uchwalając życzenie, aby Ministerstwa nadzorcze zechciały dokładnie baczyć, by nie miała miejsca odmienna w różnych województwach wykładnia ustawy, rozporządzeń czy statutów,

7. Uchwalono budżet Zw. Związków w sumie 18.000 zł.

Komunikaty Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędn.

Z dniem 1 marca r. b. redakcję dwutygodnika „Oszczędność", objął p. Wacław Gajewski.

Zarząd Związku ponawia tą drogą swą prośbę o szybkie nadsyłanie bilansów netto za r. 1930 wraz z rach. zysków i strat, jakoteż danych statystycznych z działalności za r. 1930 — zwracając zarazem uwagę zarządów zrzeszonych kas na przepisy § 29 statutu kas, które postanawiają, że najdalej w końcu bieżącego miesiąca Rada Kasy winna rozpatrzyć i przyjąć pomieniony bilans i sprawozdanie.

W miesiącu lutym r. b. rewidenci Związku przeprowadzili 9 rewizji i 1 wizytację w k. k. o.; ogółem w roku bieżącym dokonano 13 rewizji i 2 wizytacje,— gdy w roku ubiegłym w tym czasie przeprowadzono tylko 2 rew.

Komisja Zarządu Związku, powołana do rozpatrywania materjałów z rewizji Kas, rozpatrzyła w obecności delegatów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Skarbu oraz Banków Państwowych na posiedzeniach, odbytych w dn. 12 i 19 lutego r. b., materjały z rewizji 14 k. k. o.

Komisja uchwaliła polecić zarządom kas usunięcie stwierdzonych przez rewidentów usterek.

W dniu 28 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku, w którem wzięli udział wszyscy członkowie Zarządu.

Na zebraniu tem, prócz spraw bieżących, rozpatrzono projekt bilansu netto Związku na dz. 31 grudnia 1930 r., rachunku wpływów i wydatków za rok 1930 i upoważniono członka Zarządu, p. J. Rozieckiego, Dyrektora k. k. o. pow. Piotrkowskiego, do sprawdzenia rachunkowości za r. 1930 i złożenia Zarządowi sprawozdania na następnem posiedzeniu Zarządu.

Następnie Zarząd rozważał projekt budżetu wydatków na r. 1931 oraz wysokość składek członkowskich na tenże okres, postanawiając projekty te zaaprobować na następnem zebraniu.

Postanowiono delegować p. J. Rożkowskiego, kierownika Biura Związku, do Czechosłowacji celem przestudjowania organizacji i działalności Związku tamtejszych kas oszczędności, a w szczególności

działalności rewizyjnej tego Związku, jakoteż organizacji i działalności niektórych kas oszczędności.

Z uwagi na rozszerzającą się działalność Związku oraz na konieczność szerszego potraktowania prac ekonomicznych Związku uproszono p. Wacława Gajewskiego, wiceprezesa Zarządu Związku, by objął z dn. 1 marca r. b. redakcję dwutygodnika „Oszczędność" oraz rozpoczął stałe urzędowanie w Biurze Związku w charakterze urzędującego wiceprezesa Zarządu.

Przyjęto w poczet członków Związku k. k. o. m. st. Warszawy, k. k. o. m. Łodzi oraz k. k. o. pow. Łuckiego w Łucku. Od tej chwili Związek liczy 132 członków.

Poradnik

Jedna z komunalnych kas oszczędności zapytuje, co ma robić i jak rozumieć zalecenie, które otrzymała z urzędu wojewódzkiego, udzielenia przez każdą kasę oszczędności z terenu województwa pożyczki po 20.000 zł. dla związku międzykomunalnego, działającego w danem województwie.

Na zapytanie to ścisłej odpowiedzi dać nie możemy, nie mając tekstu zalecenia.

Sądzimy jednak, że jedyne możliwe rozumienie zarządzenia wojewódzkiego polega na tem, że województwo daje z góry swą zgodę (zatwierdzenie) na udzielenie pożyczki w rozmiarach najwyższych, dozwolonych przez art. 25 poz. 1 b i poz. 2 ustęp ostatni, t. j. do wysokości 30% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych.

Zarząd kasy powinien dażyć do możliwie najlepszego i najszybszego wykonania zalecenia p. Wojewody, który prawdopodobnie uznał pożyczkę dla związku międzykomunalnego za sprawę wielkiej wagi i pilności, skoro swą zgodę na zapożyczenie się zw. międzykom. we wszystkich kasach przesłał kasom okólnikowo.

Ma się rozumieć, że faktyczne udzielenie pożyczki winno być dokonane jak i wszystkich innych pożyczek, ściśle zgodnie ze statutem i za dostatecznem zabezpieczeniem, na mocy należycie powziętych uchwał organów zw. międzykomunalnego. W pierwszym rzędzie Zarząd Kasy powinien zwrócić uwagę, czy związek poręczający i inne kom. związki, o których mówi art. 25 poz. 1 a i b, nie wyczerpały już całkowicie kontyngentu, z którego mogły korzystać.

W wypadku twierdzącym należałoby zawiadomić Urząd Wojewódzki, że dozwolone przez Dekret Prezydenta 30% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych jest już przez związki komunalne na pożyczki wyczerpane i że pożyczka związkowi międzykomunalnemu będzie możliwa z chwilą choćby częściowej spłaty pożyczek już zaciągniętych przez związki komunalne.

Wiadomości bieżące

PODATKI I OPŁATY STEMPLOWE

Pokwitowanie, którem adwokat potwierdza odbiór honorarjum, podlega opłacie stemplowej.

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu z dn. 10 lutego 1931 r. została podana następująca wykładnia ustawy o opłatach stemplowych:

„Najwyższy Trybunał Administracyjny wyrokiem z dn. 24 października 1930 r. L. Rej. 2712/28, ustalił tezę, zgodną z tą, która została wypowiedziana w wykładni Nr. 188, ogłoszonej w Nr. 32-33 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu z roku 1928.

Najwyższy Trybunał Administracyjny wyrokiem z dnia 5 września 1930 r. L. Rej. 2310/28 ustalił, że pokwitowanie, którem adwokat potwierdza odbiór pewnej kwoty tytułem honorarjum adwokackiego, podlega opłacie według zasad, podanych w ustępie drugim art. 90 u. o. s. W motywach tego wyroku Najwyższy Trybunał Administracyjny, nawiązując do wyrażonego w skardze zapatrywania iż pokwitowanie, o którem mowa, jest wolne od opłaty stemplowej na mocy punktu 6 art. 137 u. o. s. oraz do faktu, że adwokat, który w konkretnym przypadku sporządził pokwitowanie, ma siedzibę na obszarze b. dzielnicy pruskiej, ustalił co następuje:

Z ordynacji adwokackiej, t. j. z postanowień ustawy z 18 lipca 1924 r. o adwokaturze w skargach sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu, oraz górnośląskiej części okręgu sądu apelacyjnego w Katowicach (Dz. U. R. P., poz. 755) wynika, że adwokat wykonuje nie urząd, lecz zawód adwokacki, na podstawie którego uprawniony jest w myśl § 26 cytowanej ustawy do prowadzenia obrony do występowania jako doradca i do zastępowania stron w postępowaniu karnem, cywilnem i upadłościowem. § 30 mówi, iż adwokat, któremu strona chce powierzyć czynności w zakres jego zawodu wchodzące, jest zobowiązany, — o ile nie chce przyjąć polecenia, — dać bezzwłocznie odmowną odpowiedź. Już z tego postanowienia wypływa jasno, że świadczenia adwokata nie polegają na ustawowym przymusie, co jest właśnie istotnym wymogiem art. 137 p. 6 ustawy o opłatach stemplowych, lecz na dobrowolnej umowie, co znajduje także potwierdzenie w § § 32a i 49 p. 3 ustawy. Jeśli tedy, jak z przytoczonych przepisów ordynacji adwokackiej wynika, adwokat pozostaje wobec klijenta w stosunku umownym, to czynności jego, polegające na umownem oddawaniu usług, wyszczególnionych w cyt. § 26 ust. nie mają charakteru publiczno - prawnego, lecz charakter prywatno - prawny, a tego charakteru nie mogą zmienić okoliczności, iż adwokat występuje w sądzie na mocy osobnego dopuszczenia do wykonywania zawodu, że składa przysięgę, podlega ustawie dyscyplinarnej i pobiera wynagrodzenie według taryfy. Przez powyższe postanowienia bowiem chciał ustawodawca sam zawód adwokacki poddać specjalnym kautelom, a to dlatego, by podnieść powagę stanu adwokackiego, jak i by ochronić strony, potrzebujące i poszukujące obrony prawniczej, przed możliwemi nadużyciami ze strony jednostek, nieprzysposobionych fachowo i nie stojących na odpo-

wiednim poziomie moralnym i dlatego wprowadził szczególną selekcję, dopuszczając do wykonywania zawodu tylko należycie przygotowane jednostki, żądając ponadto złożenia przysięgi, wprowadzając odpowiedzialność dyscyplinarną a wreszcie ograniczając taryfą dowolność w pobieraniu należytości za świadczone usługi.

Słusznie więc przyjęła władza pozwana, iż dane pokwitowanie, jako pismo, stwierdzające wykonanie prywatnoprawnej umowy o świadczenie usług wymienionej w art. 90 cytowanej ustawy o opłatach stemplowych, podlega opłacie w myśl ustępu 2 powołanego art. 90 w związku z art. 72 ust. 2 ustawy (Z. D. V. 10030/6/30)".

Z art. wyżej wymienionych u. o. s. wynika, iż pokwitowanie, którem adwokat potwierdza odbiór honorarjum, podlega opłacie stemplowej w wysokości 0.2% od kwoty honorarjum adwokackiego.

KRONIKA KRAJOWA

Weksle dolarowe.

Z inicjatywy Banku Polskiego zawarto umowę, mocą której wszystkie banki zobowiązały się na przyszłość inkasować weksle, opiewające na obcą walutę efektywną — zależnie od wyboru wykupującego — bądź w danej efektywnej walucie, bądź w równowartości w złotych po kursie sprzedaży czeków na dany kraj. Dotychczas praktykowało się, że płatnik wekslu był zmuszany nabywać waluty zagraniczne celem pokrycia wekslu, wystawionego w walucie zagranicznej. Wspomniana wyżej umowa niewątpliwie przyczyni się w pewnym stopniu do usunięcia z naszego obiegu pieniężnego banknotów dolarowych, które odgrywają u nas rolę, jak gdyby drugiej waluty krajowej.

Starania kół gospodarczych o zniesienie restrykcyj kredytowych przez Bank Polski.

Jak wiadomo, Bank Polski przyjmuje obecnie weksle do dyskonta z maksymalnym terminem płatności nieprzekraczającym 75 dni. Sfery gospodarcze zabiegają u władz Banku o przywrócenie przyjmowania weksli do dyskonta z terminem płatności 90-dniowym, motywując swe stanowisko trudnem i ciężkiem położeniem rynku kredytowego w Polsce.

Unieważnione akcje Banku Polskiego.

W związku z notatkami podawanemi w szeregu poprzednich numerów „Oszczędności" podajemy poniżej wykaz unieważnionych akcyj Banku Polskiego, za które zostały uwzględnie zostaną wydane odpowiednim akcjonarjuszom duplikaty.

Unieważniono:

5 akcyj Banku Polskiego Nr. Nr. 13443/7 na imię „Wydział Powiatowy Rypin".

Akcjonarjusze Banku Polskiego.

Kapitał zakładowy Banku Polskiego składa się z 200 miljonów złotych, podzielonych na 2.000.000 akcyj po 100 złotych każdy, wydanych w dwu emisjach. I — zł. 150 miljonów i II — zł. 50 miljonów.

Głównym akcjonarjuszem Banku Polskiego jest Skarb Państwa, który posiada całą drugą emisję akcyj w ilości 500.000 sztuk oraz ponad 5000 akcyj I emisji. Akcje II emisji posiadają pewne ograniczenia. Dopóki stanowią własność Państwa nie dają prawa głosu na ogólnych zebraniach akcjonarjuszów i są ograniczone w dywidendzie do 10%.

Z kolei wielki portfel akcyjny znajduje się w posiadaniu zagranicy. W roku bieżącym ilość akcyj zapisanych na imię zagranicznych akcjonarjuszy wzrosła w porównaniu ze stanem w końcu 1929 r. o prawie 3.000 sztuk i wynosi przeszło 131.000 akcyj.

Z krajowych akcjonarjuszy największy portfel akcyj Banku Polskiego posiada Pocztowa Kasa Oszczędności bo około 50.000 sztuk, dalej idzie Fundusz Emerytalny Banku Polskiego, posiadający 32.000 sztuk, Bank Gospodarstwa Krajowego — 7.000 sztuk, różne przedstawicielstwa — 15.000 sztuk oraz gminy i instytucje komunalne — 17.416 sztuk.

Ogółem w posiadaniu akcjonarjuszów znajduje się cała I emisja akcyj Banku Polskiego w ilości 1.500.000 sztuk akcyj po 100 zł. wartości nominalnej każda.

K. K. O. pow. Szczuczyńskiego w Szczuczynie

W Nr. 8 z dn. 5 marca r. b. Nowogródzkiego Dziennika Wojewódzkiego został ogłoszony statut K. K. O. pow. Szczuczyńskiego w Szczuczynie.

Jest to 8-ma kasa na terenie Woj. Nowogródzkiego. Na kapitał zakładowy przyznano kasie tylko zł. 5.000.— oraz 15.000 zł. tytułem zapomogi zwrotnej do dn. 31/3 31 r. Związek poręczający ponosi odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania Kasy.

Rada składa się z 9 osób, zaś Zarząd z 3 osób.

Członkowie Rady, wybrani z grona członków Sejmiku, tracą mandaty członków Rady Kasy jednocześnie z utratą mandatów członków Sejmiku.

Statut Kasy uchwalony przez sejmik szczuczyński w dn. 19 lutego 1930, zatwierdzony przez wojewodę nowogródzkiego 9 września 1930 r., ogłoszony został 5 marca 1931 r.

Sprawozdanie z działalności K. K. O. pow. Ostrołęckiego za rok 1930.

Sprawozdanie k. k. o. pow. Ostrołęckiego za rok 1930 (4 rok działalności) wyróżnia się bogactwem zestawień i tablic statystycznych, które dają dokładny obraz rozwoju i działalności tej instytucji.

Kasa ugruntowała już swój byt. Zgromadzone przez nią wkłady w/g stanu na dz. 1. I. 1931 r. wynoszą:

oszczędnościowe	— zł	228.189,27	
na r-kach bieżących	— „	79.109,67	zł. 307,298,94

Jeśli się zważy, że rok 1930 naogół nie sprzyjał procesowi kapitalizacji, to przyrost wkładów oszczędnościowych w porównaniu do roku poprzedniego, wyrażający się sumą zł. 88,395,57 (wzrost o 64%), należy uznać za znaczny sukces Kasy. Premjowanych książeczek oszczędnościowych w 1930 r. kasa wydała 246 na sumę zł. 6.495—

Kasa prowadzi również żywą propagandę oszczędnościową wśród dziatwy szkolnej. Ilość książeczek oszczędnościowych młodzieży szkolnej w porównaniu do roku ubiegłego wzrosła z 140 do 306 książeczek. W obrocie oszczędnościowym uczestniczą:

Młodzież szkolna i dzieci	306	książ. na zł.	4.587,18
Urzędnicy i pracownicy prywatni	132	„ „ „	16.374,77
Funkcjonarjusze niżsi — woźni	4	„ „ „	57,40
Rzemieślnicy samodzielni	53	„ „ „	5.225,31
Kupcy samodzielni	43	„ „ „	12.742,96
Przemysłowcy	15	„ „ „	4.337,31
Rolnicy samodzielni	1159	„ „ „	51.606,75
Służba domowa	6	„ „ „	709,02
Inne zawody	55	„ „ „	18.342,44
Emeryci	3	„ „ „	31.807,32
Organizacje gospodarcze	3	„ „ „	72.726,81
Organizacje społeczne i dobroczynne	15	„ „ „	9.675,—
	1794	„ „ „	228.189,27

Na podkreślenie zasługuje spadek, w porównaniu do roku zeszłego, kapitałów bankowych, zaangażowanych w kasie.

Przechodząc z kolei do operacyj czynnych, nie można pominąć napozór drobnego faktu, że kasa z funduszów, uzyskanych z wkładów premjowanych, uruchomiła na cele rolnicze kredyt średnioterminowy — 3 letni. Świadczy to o celowem zużytkowaniu zgromadzonych przez Kasę wkładów i o rozumieniu potrzeb rolnictwa. Poza dyskontem weksli (stan w dn. 31. XII. 1930 r. — zł. 78.516), z którego korzystają kupcy, drobni przemysłowcy, instytucje spółdzielcze i samorządowe, z pożyczek wekslowych w dniu 31. XII. 1930 r. korzystało:

Rolników:

664 posiad. gosp. do	10	ha	na zł	174,314,—	
383 „ „ „	20	„	„ „	128,031,25	
55 „ „ „	50	„	„ „	29.248,—	
3 „ „ „	100	„	„ „	1,300,—	
3 „ „ ponad	100	„	„ „	5,000,—	zł 337 893,25

44 Rzemieślników	na	„ 17,266,40
52 Kupców, przem. i wł. nieruch.	„	„ 27,181,80
5 Zrzeszeń roln.	„	„ 7,914,—
151 Innych zawod.	„	„ 30,533,20
1 Inst. komunalna	„	„ 1,500,—
	Razem	zł 442,288,65

Kasa zamknęła bilans sumą zł 910,256,14, wykazując czysty zysk w kwocie zł. 7,234,95

KRONIKA ZAGRANICZNA

Ś. p. margrabia Cesare Ferrero di Cambiano.

W Rzymie zmarł jeden z najwybitniejszych działaczów kas oszczędności, prezes włoskiego związku K. O., prezes Centralnego Instytutu Finansowego K. O. i członek Międzynarodowego Instytutu Oszczędności.

Urodzony w 1852 r., po skończeniu studjów prawa i filozofji od młodości brał udział w publicystyce ekonomicznej.

W r. 84 został prezesm Rady Kasy Oszczędności w Turynie i był nim w ciągu 47 lat aż do końca życia, prowadząc Kasę do coraz większego rozwoju. W Turynie był członkiem Zarządu Prowincjonalnego i odgrywał wybitną rolę w Komisjach finansowych; był Prezesem i kierownikiem wielkich zakładów dobroczynnych św. Pawła.

W r. 1896 został posłem, w r. 1914 senatorem. W parlamencie odznaczył się jako niestrudzony pracownik komisji i współtwórca wielu ustaw, specjalnie z dziedziny ubezpieczeń społecznych, którym to sprawom poświęcał najwięcej swej uwagi, pracując z zapałem apostoła przez całe życie w imię wielkiej idei solidarności, jako prawdziwej podstawy rozwoju gospodarczego i postępu społecznego.

W r. 94 zostaje powołany na stanowisko wice-prezydenta Państwowej Kasy Ubezpieczeń społecznych, w r. 1923 zostaje jej prezydentem. Od r. 1913 kieruje jako prezes Instytutem Narodowym dla spraw kredytu.

Od r. 96 przewodniczył na wszystkich zjazdach krajowych Kas Oszczędności, był twórcą Centralnego Związku K. O. i Instytutu finansowego tychże Kas.

W czasie wojny był oddany pracom niosącym pomoc dotkniętym przez wojnę oraz wszystkim tym działaniom, które podtrzymywały wytrwałość i odporność społeczeństwa. Ś p. C. Ferrero di Cambiano był człowiekiem niespożytej energji i pracy. Nazwisko jego będzie na stałe związane z rozwojem ruchu oszczędnościowego we Włoszech oraz z pracami ustawodawczemi, które stworzyły podstawy prawne dla ochrony pracy.

Zmarł na posterunku. Pomimo swoich 77 lat był czynnym prezesem wielu wymienionych instytucyj. Pełen poczucia obowiązku już w gorączce jechał z posiedzenia Rady Kasy O. w Turynie na inną sesję do Rzymu, gdzie choroba siły jego zmogła.

KASY OSZCZĘDNOŚCI W ROSJI.

I. Dzieje rosyjskiej oszczędności.

Ruch oszczędnościowy w Rosji datuje się od roku 1820. Na jego powstanie wywarła przemożny wpływ zagranica. Szereg znamienitych Rosjan, przejętych ideami postępu Zachodu, rozpoczyna zakładanie kas oszczędności, jakkolwiek bez większego sukcesu. Rok 1820 przynosi zaczątki organizacji kas przy instytucjach miejskich, w roku 1839 powstaje projekt zorganizowania Kas Oszczędności łącznie z agencjami pożyczkowemi wśród robotników rolnych. Ustawodawstwo rosyjskie zajęło się ruchem oszczędnościowym dopiero w r. 1841. Ustawa z 1841 powierza opiekę nad kasami bankowi hipotecznemu, założonemu jeszcze za Katarzyny II, czyniąc bank gwarantem wkładów a nadto przekazuje pieczę nad kasami szkolnemi, przy szpitalach, więzieniach i t. p. urzędom opieki społecznej.

W roku 1865 wkłady w kasach oszczędności Petersburga i Moskwy wynosiły 8.500.000 rubli, zaś 46 kas prowincjonalnych zgromadziło do tego czasu tylko 3.000.000 rubli. Od roku 1860 Bank Państwa przyjmuje na siebie rolę instytucji zbiorczej dla wszelkiego rodzaju wkładów oszczędnościowych.

Ustawa Aleksandra II z roku 1862 oddaje Kasy Oszczędności pod opiekę Ministerjum Finansów oraz zobowiązuje władze samorządowo miejskie do zakładania i popierania kas oszczędności. Mimo to rezultaty przedstawiają się nikle.

W roku 1883 na 106 Kas Oszczędności przypada 146.000 wkładców oraz 13.400.000 rb. wkładów w gotówce i 1.100.000 rb. w papierach państwowych.

Następne lata przynoszą szereg ustaw dotyczących ruchu oszczędnościowego. W roku 1884 wychodzi ustawa o zakładaniu kas oszczędności przez Bank Państwa. W roku 1889 tworzy się pocztowe kasy oszczędności.

Wreszcie w dniu 1 czerwca 1895 wychodzi ustawa, która ze względu na swą działalność zamyka okres eksperymentowania w dziedzinie oszczędności rosyjskiej. Kasy oszczędności, na mocy prawa z dnia 1 czerwca 1895, stają się instytucjami państwowemi, kierowanemi przez Radę Administracyjną, złożoną z przedstawicieli zainteresowanych ministerjów, przyczem przewodniczącym zostaje Prezes Banku Państwa.

Około roku 1900 istnieją w Rosji kasy oszczędności na dworcach kolejowych, przy fabrykach, na okrętach, w szkołach i t. p. Jednocześnie z rozszerzeniem pola działania rozszerzony zostaje jego zakres. Kasy, poza przyjmowaniem oszczędności, zajmują się operacjami ubezpieczeniowemi, prowadzą agencje drobnego kredytu rolnego, kupowaniem i administracją papierów publicznych, wydawaniem obligacyj i t. p.

Rzecz prosta, czynniki te wpływają decydująco na rozwój kas, który postępuje teraz w tempie przyśpieszonem.

Jednakże działalność rosyjskich kas posiada swe najwyższe napięcie nie w tym okresie, a w okresie pierwszych lat wojny. W tym czasie poza dotychczasowemi instytucjami wkłady oszczędności przyjmują i funkcjonarjusze pocztowi, parafjalne kasy oszczędności, agencje oszczędnościowe przy konsulatach Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej i cały szereg innych instytucyj.

W roku 1916 w Rosji istnieje 12.585 kas oszczędności, które liczą 11.013.000 wkładców. W tym czasie suma wkładów wynosiła: 3.458.000.000 rubli w gotowiźnie i 1.119.900.000 rubli w papierach wartościowych.

Inflacja w roku 1917 zahamowała rozwój kas, zaś rewolucja październikowa w tymże roku zniszczyła cały dotychczasowy dorobek. Dekret nowego rządu z 1918 roku przekreślił długi przedwojenne, zachowując jednakże prawa dla drobnych wkładców. W roku 1920 zniesiono Bank Ludowy, zniknęły wtedy równocześnie i kasy oszczędności. Gwałtowna inflacja w latach (1917 — 1922) zniszczyła zupełnie wszelkie wkłady oszczędnościowe, przelane z Banku Ludowego do Skarbu Państwa. Wkłady bowiem, przedewszystkiem drobne. dla których zachowano prawa, zostały dzięki spadkowi pieniądza przyrównane do zera.

Trzeba było odbudowywać rosyjską oszczędność od nowa.

II. Sowieckie ustawodawstwo oszczędnościowe.

Dzieje nowych rosyjskich instytucyj oszczędnościowych rozpoczyna dekret o robotniczych kasach oszczędności z dnia 26 grudnia 1922. Działalność kas rozpoczyna się z miesiącem lutym 1923 r.

Współcześnie wydano w dniu 20 lutego 1929 r., jako główną ustawę, na podstawie której rządzą się kasy oszczędności w Rosji, „Dekret o robotniczych kasach oszczędności". Dekret zawiera 62 artykuły i dzieli się na 5 części. Zawiera on jedynie podstawowe zasady organizacji kas oszczędności.

I. Kasy oszczędności są jedyną instytucją posiadającą wszystkie prawa osoby prawnej. Tworzą one państwową instytucję kredytu publicznego.

Jako jedna z naczelnych zasad występuje tajemnica wkładów. Tak pracownicy, jak personel inspekcyjny pod groźbą surowych kar winni zachowywać tę zasadę. Nikt poza sądami karnemi i sądami dla szkół nie ma prawa żądać wydania tajemnicy. Osoby, które zdradziły tajemnicę wkładów, przekazywane będą sądom karnym.

II. Kasy mogą zajmować się następującemi operacjami: 1) przyjmowaniem wkładów, 2) załatwianiem przekazów, 3) wydawaniem listów kredytowych, 4) przyjmowaniem w depozyt papierów wartościowych, 5) przyjmowaniem podatków i kar administracyjnych (dla gmin, społecznych zakładów ubezpieczeniowych i t. p.), 6) dokonywaniem obrotów bezgotówkowych, 7) wypłatą rent i emerytur i t. p.

Kasy obowiązane są wypłacać natychmiast sumę żądaną przez wkładcę, przyczem suma jednarazowo podnoszona nie jest ograniczona.

Czynności depozytowe obejmują albo proste zabezpieczenie papierów wartościowych, względnie ich administrację.

Czynności przekazowe polegają na przelewach uskutecznianych między kasami, przyczem suma przekazu zostaje wypłacona osobie wskazanej lub dopisana na jej rachunek oszczędnościowy.

Wydawanie listów kredytowych stanowi dogodną formę przekazów imiennych. Posiadacz listu może podnieść sumę, na jaką list opiewa, w każdej kasie oszczędności w Rosji.

Kasy oszczędności uczestniczą w emisjach papierów państwowych, sprzedają i kupują pożyczki państwowe i t. p.

III. Organizacja zarządu kas wzorowana jest na organizacji administracji Związku Sowieckich Socjalistycznych Republik Rosji. Kasy są kierowane przez Główną Dyrekcję Robotniczych Kas Oszczędności. W każdej Republice, należącej do Związku S. S. R. na czele ruchu oszczędnościowego stoi główna kasa oszczędności, której z kolei podlegają kasy prowincjonalne, tym powiatowe, tym ostatnim natomiast lokalne, posiadające bardzo niewielkie kompetencje. Kasy dzielą się na sekcje, zależnie od charakteru operacyj. System ten oparty jest na subordynacji, którą każda kasa winna instytucji w łańcuchu hierarchicznym wyższej IV i V. Kapitały kasy dzielą się na: kapitał zakładowy i rezerwowy. Kapitał zakładowy wpłaca państwo, rezerwy powstają z zysków. Jednakże część zysków dopisywana być może do kapitału zakładowego. Zatwierdzeniem bilansów zajmuje się specjalna komisja z ramienia Ludowego Komisarza Finansów.

Jako rozporządzenie interpretacyjne i regulujące techniczną stronę operacyj rosyjskich robotniczych kas oszczędności, wyszła za aprobatą ludowego komisarza Finansów „Instrukcja dla Robotniczych Kas Oszczędności". „Rozporządzenie o robotniczych kasach oszczędności" i „Instrukcja" stanowią prawną podstawę działalności sowieckich kas oszczędności.

Przyjrzyjmy się, jak wygląda ich gospodarka w rzeczywistości.

III. Działalność sowieckich robotniczych kas oszczędności.

Współczesne rosyjskie kasy oszczędności różnią się zasadniczo swem ideologicznem podłożem od kas rosyjskich przed rewolucją październikową. Kasy przedrewolucyjne miały za cel swej działalności gromadzenie oszczędności osób prywatnych, które zabezpieczały się w ten sposób na wypadek choroby, starości, bezrobocia i t. p. Wobec przejęcia tego zabezpieczenia przez państwo, cele powyższe siłą konieczności od-

padły. Obecnie celem kas jest zgromadzenie jaknajwiększej ilości wkładów i uruchomienie ich dla przebudowy kraju w duchu socjalistycznym; następnym celem jest zorganizowanie systemu płatniczego przy użyciu jaknajmniejszej ilości efektywnego pieniądza, załatwianie dla pracowników wszystkich bieżących operacyj bankowych i t. p.

Kasy oszczędności pragną zrealizować takie formy organizacji, które pozwolą uskuteczniać wszelkie wypłaty za pośrednictwem przelewów. Obecnie przeprowadzane są badania nad możliwością uskuteczniania wypłat robotniczych za pośrednictwem kas oszczędności. Studja w tym kierunku zmierzają do zorganizowania takiego systemu płatności, który za pośrednictwem dopisywania na konto oszczędnościowe w kasie, pozwoliłby regulować państwu wszelkie zarobki, należne robotnikom, przyczem podejmowanie sum odbywałoby się również drogą odpisywania odpowiednich sum z konta oszczędnościowego. Jednem słowem, celem tego systemu jest doprowadzenie do takiego stanu, przy którym wszelkie zarobki i wydatki robotnika przeprowadzane byłyby przez konto oszczędnościowe.

Obecnie wysiłki rządu sowieckiego zmierzają w tym kierunku, aby uruchomić jaknajwiększą ilość oszczędności robotniczych na przeprowadzenie planu t. zw. „piatiletki". Kasom oszczędności przypadła w wykonaniu tego planu rola nadzwyczaj doniosła.

W dniu 1 października 1930 r. istniało na terenie Z. S. S. R. 26.572 kas oszczędności, rozmieszczonych mniej więcej regularnie na całem terytorjum państwa. Znaczenie ich i sieć ich jest daleko większa od kas przedrewolucyjnych.

Tylko niewielka liczba kas zorganizowana jest jako instytucje niezależne. Należą do nich: 6 Głównych Kas Oszczędności sześciu republik związkowych, tworzących Związek Sowietów, 38 Kas Prowincjonalnych i Narodowych republik autonomicznych oraz 2.466 kas powiatowych (administracyjne jednostki, na jakie dzielą się prowincje). Pozostała liczba kas zorganizowana jest przy różnych instytucjach i organizacjach i bytu niezależnego nie posiada.

W liczbie tych ostatnich są: kasy oszczędności przy głównych urzędach pocztowo-telegraficznych i instytucjach bankowych (11.611 kas), kasy oszczędności na dworcach kolejowych (3.573 kas). Fabryczne kasy oszczędności (6,643 kas), kasy oszczędności przy sanatorjach, w miejscowościach kuracyjnych, w zakładach dla rekonwalescentów i przy szpitalach (221 kas), szkolne kasy oszczędności (583), kasy oszczędności przy różnych zakładach, w pułkach wojska, w wielkich magazynach, w zbiorowych domach mieszkalnych i t. p.

Celem zapewnienia dogodnej obsługi finansowej dla ludności rolnej zorganizowano 315 kas oszczędności przy kolektywach rolnych (kolhoz), przy przedsiębiorstwach rolniczych (Sowhoz) i przy kooperatywach wytwórczych (Artel), 114 kas przy organizacjach kulturalnych wiejskich. jak bibljoteki i t. p.

Tablica poniższa zilustruje rozwój sowieckich kas oszczędności za lata 1928 — 1930:

	1. I. 1928	1. I. 1929	1. I. 1930	1. X. 1930
Liczba Kas Oszcz.	14.874	17.196	21.438	26.572
Liczba kont	2.726.064	4.094.764	8.121.158	12.780.569
Ogólna suma wkładów *)	208.018.100	356.295.700	589.219.000	722.000.300
Wkłady osób fizycznych	151.130.300	239.100.800	364.171.400	475.364.000

*) Wkłady dzielą się na: wkłady osób prywatnych (Instytucje, zakłady i t. p.) i wkłady osób fizycznych.

Cyfry powyższe wskazują na duży rozrost rosyjskich kas oszczędności. Jeśli przyjmiemy te cyfry za zgodne z rzeczywistością, stwierdzić musimy na podstawie międzynarodowych statystyk oszczędności, że Rosja Sowiecka jest państwem, które wykazało w ciągu ostatnich lat najszybszy wzrost oszczędności. Dodać tu należy tylko jedną uwagę, że była ta Rosja jedynem państwem, które zastosowało przymus oszczędnościowy.

Jeśliby ten czynnik przymusu odrzucić, być może że podane powyżej cyfry przedstawiałyby się nieco, lub zgoła inaczej.

Artykuł niniejszy opracowano na podstawie pracy p. t. „Législation des Caisses d'Epargne ouvrières de L' U. R. S. S.", podpisanej „J. S." opublikowanej w Nr. 2 mies. „L'Epargne du Monde" oraz art. w „Association News Bulletin" z 12 i 19. XII. 1930 r. p. M. Soliterman p. t. „Kasy Oszczędności w Zw. S. S. R.", zamieszczonego w skrócie w tymże numerze „L'Epargne du Monde" w rubryce „Revue des revues". Wszelkie dane cyfrowe podajemy z tego źródła i na jego odpowiedzialność, zaznaczając, że pragnący szerzej zapoznać się z organizacją kas sowieckich, mogą zaczerpnąć materjał do tego niezbędny bezpośrednio w Międzynarodowym Instytucie Oszczędności w Medjolanie.

1 rb. przedwojenny — 4.75 zł.; 1 rb. sowiecki — 4.58 zł.

Es.

Międzynarodowy Bank Hipoteczny.

Konferencje rolnicze w Warszawie i Bukareszcie, a wreszcie ostatnia konferencja w końcu ub. roku przedstawicieli instytucji kredytu rolnego państw Europy wschodniej i Bałkanu znalazły żywy oddźwięk na międzynarodowym rynku finansowym. Komitet finansowy Ligi Narodów zajmował się żywo sprawą kredytu rolnego, powołując do tych spraw nawet specjalną komisję. Oświadczenia francuskiego ministra skarbu w Izbie Deputowanych wskazują na możliwości uzyskania kredytów na rynku francuskim. Ostatnio francuski minister handlu Loucheur opracował projekt wielkiego Banku Hipotecznego o charakterze międzynarodowym. Projekt ten dotyczy przedewszystkiem państw rolniczych Europy Wschodniej i Bałkanu. Międzynarodowy Bank Hipoteczny udzielałby kredytów rolniczych bankom hipotecznym i rolnym poszczególnych państw rolniczych. Głównem zadaniem Międzynarodowego Banku Hipotecznego byłoby ustabilizowanie produkcji rolnej i cen ziemiopłodów oraz produktów rolniczych. Jako siedziba banku przewidywana byłaby Szwajcarja.

W ten sposób w ciągu ostatnich dwu lat zorganizowane zostałyby dwie wielkie instytucje bankowe o charakterze międzynarodowym, przyczem stworzony już Banque des Reglements Internationaux zajmuje się stabilizacją walutową krajów i ułatwieniem współpracy banków biletowych, projektowany natomiast Międzynarodowy Bank Hipoteczny zająć się ma ustabilizowaniem stosunków produkcji rolnej i uregulowaniem wymiany produktów rolnych między państwami. Dotychczas nieznane są nam bliżej szczegóły organizacji Banku, przypuszczać należałoby jednak, że emitując obligacje fundowane na listach zastawnych względnie obligacjach banków państw rolniczych, tworzyłyby dla tych państw przypływ kapitałów obcych na cele kredytu średnioterminowego przedewszystkiem.

STATYSTYKA

Wkłady w kasach oszczędności na dzień 31. I 1931 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych — Dane tymczasowe.

Rodzaje kas Województwa	Liczba kas w dn. 31. I 1931	Wkłady na książeczkach oszczędnościowych: Stan w dniu 30.XI 30	31.XII 30	31.I 31	Zmiany procentowe stanu w porównaniu z miesiącem poprzednim: 30.XI 30	31.XII 30	31.I 31	Wkłady (lokaty) instytucyj finansowych: Stan w dniu 31.XII 30	31.I 31	Wkłady na rachunkach bieżących czekowych i żyrowych: Stan w dniu 31.XII 30	31.I 31
P. K. O.	1	235 627	253 703	265 200	+ 1,5	+ 7,7	+ 4,5	—	—	177 608	164 380
Kasy niekomunalne *a*	2	42 229	44 609	45 389	+ 1,2	+ 5,6	+ 1,7	6 041	6 028	67	77
Kom. Kasy Oszczędności ogółem	370	473 012	490 387	508 197	+ 1,7	+ 3,7	+ 3,6	44 999	45 604	47 046	48 511
w tem: powiatowe	237	143 895	148 478	154 163	+ 0,4	+ 3,2	+ 3,8	17 150	16 900	15 777	16 853
miejskie	133	329 117	341 909	354 034	+ 2,3	+ 3,9	+ 3,5	27 849	28 704	31 269	31 658
M. st. Warszawa	1	38 753	41 212	42 694	+ 2,2	+ 6,3	+ 3,6	—	—	9 988	10 130
Warszawa	27	9 141	10 017	10 918	— 3,2	+ 9,6	+ 9,0	2 023	1 985	2 442	2 476
Łódź	15	2 162	2 362	2 463	+ 2,6	+ 9,3	+ 4,3	663	629	229	232
Kielce	18	7 509	7 849	7 925	+ 6,9	+ 4,5	+ 1,0	2 184	2 189	1 532	1 585
Lublin	19	5 203	5 279	5 389	+ 3,6	+ 1,5	+ 2,1	1 146	1 134	292	332
Białystok	15	3 098	3 176	3 333	+ 2,8	+ 2,5	+ 4,9	786	717	568	643
Wilno	8	3 559	3 631	3 922	+ 1,7	+ 2,0	+ 8,0	87	87	1 048	591
Nowogródek	7	741	794	803	— 0,4	+ 7,2	+ 1,1	211	207	109	106
Polesie	10	862	905	917	— 1,6	+ 5,0	+ 1,3	393	371	241	241
Wołyń	11	1 080	1 127	1 131	+ 1,9	+ 4,4	+ 0,4	285	289	478	485
Poznań	84	73 255	74 605	76 627	+ 0,6	+ 1,8	+ 2,7	12 245	12 080	7 623	7 333
Pomorze	38	29 334	30 485	31 387	+ 1,9	+ 3,9	+ 3,0	2 038	2 181	6 164	6 515
Śląsk	18	68 548	70 192	72 883	+ 1,3	+ 2,4	+ 3,8	13 568	14 787	5 561	6 819
Kraków	28	119 161	123 338	128 699	+ 1,9	+ 3,5	+ 4,3	1 773	1 695	4 141	4 082
Lwów	35	84 896	88 036	91 316	+ 2,2	+ 3,7	+ 3,7	4 639	4 433	6 031	6 316
Stanisławów	19	18 341	19 701	19 971	+ 3,3	+ 7,4	+ 1,4	1 264	1 203	157	179
Tarnopol	17	7 369	7 678	7 819	+ 0.6	+ 4,2	+ 1,8	1 694	1 617	442	446

a „Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie" i „Ukraińska Szczadnycia" w Przemyślu.

Uwaga. Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w listopadzie dla 7 kas, w grudniu dla 14 kas, w styczniu dla 50 kas.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 13 marca r. b. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary 8.92¼

Papiery w zł. zł.

7% listy zast. Pań. Banku Roln.	83.25
8% listy zast. Pań. Banku Roln.	94.—
7% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	83.25
7% obligacje Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% oblig. Budowl. Banku Gosp. Kraj.	93 —
8% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Banku Gosp. Kraj.	94 —
8% obligacje Pol. B. Kom. III i IV em.	93.—

Papiery państwowe:

5% Pań. Poż. Konwer. 1924	49.50 —
4% Prem. Poż. Inwestycyjna (100 zł. zł.)	95. —
10% Pożyczka kolejowa	104.—
7% Poż. stabilizacyjna	82.—
3% Premj. poż. budowl.	46. —
Akcje Banku Polskiego	134 50

Pozatem kosztują:

Ruble złote — (w żądaniu)	4.82
Ruble srebrne (1 rb. i 50 kop.)	1.50
Ruble srebrne — (drobny bilon)	0.73
Gram czystego złota	5.9244

Ceny zbóż na giełdach krajowych.

Dnia 13 marca r. b. płacono na giełdzie zbożowej w Warszawie — (za 100 kg.):

żyto	21.25 — 23.75	zł.
pszenica	27.— — 28.—	zł.
jęczmień	20.— 24.—	zł.
owies	22.— — 23.—	zł.

Salezjańska Szkoła Graficzna, Warszawa, ul. Ks. Siemca 6. Tel. 337-72